

Ευρωπαϊκή
Επιτροπή

Ευημερία εντός των ορίων του πλανήτη μας

7^ο ΠΔΠ – το γενικό Ενωσιακό Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον έως το 2020

Από τα μέσα της δεκαετίας του '70, η περιβαλλοντική πολιτική της ΕΕ βασίζεται σε προγράμματα δράσης τα οποία ορίζουν στόχους προτεραιότητας προς επίτευξη σε διάστημα κάποιων ετών. Το τρέχον πρόγραμμα, το έβδομο του είδους του, υιοθετήθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης τον Νοέμβριο του 2013 και καλύπτει το διάστημα έως και το 2020.

Μέσω αυτού του Προγράμματος Δράσης για το Περιβάλλον (ΠΔΠ), η ΕΕ έχει συμφωνήσει να εντατικοποιήσει τις προσπάθειές της για την προστασία του φυσικού μας κεφαλαίου, την ενίσχυση της ανάπτυξης και καινοτομίας χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών και αποδοτικής χρήσης των πόρων, και την προστασία της υγείας και ευημερίας των πολιτών – σεβόμενη παράλληλα τους φυσικούς περιορισμούς του πλανήτη Γη.

Πρόκειται για μία κοινή στρατηγική η οποία θα πρέπει να καθοδηγήσει τις μελλοντικές ενέργειες των θεσμών της ΕΕ και των κρατών μελών, που ευθύνονται από κοινού για την υλοποίησή της και την επίτευξη των στόχων προτεραιότητας.

Το πρόγραμμα βασίζεται σε ένα μακροπρόθεσμο όραμα:

“ Το 2050, ζούμε καλά, εντός των οικολογικών ορίων του πλανήτη μας. Η ευμάρεια που απολαμβάνουμε και το υγιεινό περιβάλλον στο οποίο ζούμε οφείλονται σε μια καινοτόμο και κυκλική οικονομία, όπου δεν γίνονται σπατάλες και όπου διασφαλίζεται η αειφόρος διαχείριση των φυσικών πόρων, και η βιοποικιλότητα προστατεύεται, αποτιμάται και αποκαθίσταται με τρόπους που ενισχύουν την ανθεκτικότητα της κοινωνίας μας. Η οικονομική μας μεγέθυνση με χαμηλά επίπεδα ανθρακούχων εκπομπών έχει προ πολλού αποσυνδεθεί από τη χρήση των πόρων και έχει γίνει η κινητήρια δύναμη στην πορεία προς μια ασφαλή και αειφόρο παγκόσμια κοινωνία. ”

Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, έως και το 20% όλων των θανάτων στην Ευρώπη ενδέχεται να οφείλονται σε περιβαλλοντικούς παράγοντες. Η Ευρώπη ήδη έχει θέσει υψηλά πρότυπα για την ποιότητα του αέρα, αλλά σε πολλές πόλεις η ρύπανση παραμένει πάνω από τα αποδεκτά επίπεδα. Το ΠΔΠ καθορίζει δεσμεύσεις για τη βελτίωση της υλοποίησης της υφιστάμενης νομοθεσίας, και για την εξασφάλιση περαιτέρω μειώσεων της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και της ηχορύπανσης. Το ΠΔΠ ορίζει επίσης ένα μακροπρόθεσμο όραμα για ένα **μη τοξικό περιβάλλον** και προτίθεται να αντιμετωπίσει τους κινδύνους που συσχετίζονται με τη χρήση χημικών ουσιών σε προϊόντα και χημικά μείγματα, ιδιαίτερα αυτές που επηρεάζουν το ενδοκρινικό σύστημα. Παράλληλα, ένα πιο προβλέψιμο πλαίσιο που θα συνδυάζεται με μεγαλύτερες επενδύσεις στη γνώση, προτίθεται να ενθαρρύνει την καινοτομία και την ανάπτυξη πιο αειφόρων λύσεων.

© iStock

Γερά θεμέλια

Το νέο πρόγραμμα περιλαμβάνει ένα «ευνοϊκό πλαίσιο υλοποίησης» με τους επόμενους τέσσερις στόχους προτεραιότητας που θα βοηθήσουν την Ευρώπη να επιτύχει τους στόχους της βελτίωσης του τρόπου εφαρμογής της νομοθεσίας, καλύτερη πληροφόρηση με ενίσχυση της βάσης γνώσεων, καλύτερες και σοφότερες επενδύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος και πλήρης ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών απαιτήσεων και προβληματισμών σε άλλες πολιτικές.

4. Η βελτίωση του **τρόπου εφαρμογής** της υφιστάμενης νομοθεσίας θα αποφέρει πολυάριθμα οφέλη. Μια μελέτη που καταρτίστηκε για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2012 υπολόγισε ότι η πλήρης εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ για τα απόβλητα θα εξοικονομούσε 72 δις €, θα αύξανε τον ετήσιο κύκλο εργασιών του κλάδου διαχείρισης αποβλήτων και ανακύκλωσης της ΕΕ κατά 42 δις € και θα δημιουργούσε πάνω από 400.000 νέες θέσεις εργασίας έως το 2020. Εάν εφαρμοστεί σωστά, η περιβαλλοντική νομοθεσία της ΕΕ εξασφαλίζει ισοτιμία και ευκαιρίες στην ενιαία αγορά για αειφόρες επενδύσεις, επιπρόσθετα προς τα περιβαλλοντικά οφέλη.

Το ΠΔΠ αναγνωρίζει το σημαντικό ρόλο που παίζει η βελτιωμένη δημόσια πρόσβαση στην πληροφόρηση, στη βελτίωση της δημόσιας κατανόησης των περιβαλλοντικών θεμάτων αλλά και στην υποβοήθηση των πολιτών ώστε να εξασφαλίσουν βελτιώσεις στο περιβάλλον τους. Αναγνωρίζει την ανάγκη για ένα ενισχυμένο σύστημα ελέγχων και επιτήρησης, καθώς και για βελτιωμένη πρόσβαση στη δικαιοσύνη για περιβαλλοντικά θέματα.

© iStock/Wavebreakmedia Ltd

5. Χάρη στην επιστημονική έρευνα, την παρακολούθηση και την αναφορά περιβαλλοντικών εξελίξεων, η κατανόησή μας αναφορικά με το περιβάλλον αυξάνεται συνεχώς. Αυτή η **βάση γνώσεων** θα πρέπει να γίνει πιο προσβάσιμη στους πολίτες και τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, ώστε να διασφαλιστεί ότι η πολιτική συνεχίζει να βασίζεται σε μια καλή κατανόηση της κατάστασης του περιβάλλοντος. Ταυτόχρονα, η αρχή της προφύλαξης¹ θα συνεχίσει να αποτελεί πυλώνα της προσέγγισης της ΕΕ στη χάραξη πολιτικής σε αυτό τον τομέα.

Η υφιστάμενη γνώση μας λέει ότι απαιτούνται άμεσες ενέργειες σε τομείς όπως η κλιματική αλλαγή, η απώλεια ειδών, οι περιβαλλοντικές τιμές κατωφλίου και τα σημεία ανατροπής της οικολογικής ισορροπίας. Ωστόσο, τα θέματα είναι περίπλοκα και πρέπει να βελτιώσουμε την κατανόησή μας εάν πρόκειται να αναπτύξουμε τις πιο αποτελεσματικές προσεγγίσεις. Το ΠΔΠ προτίθεται να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις αυτές βελτιώνοντας τον τρόπο συλλογής, διαχείρισης και χρήσης δεδομένων και άλλων στοιχείων σε όλη την ΕΕ, επενδύοντας στην έρευνα για την κάλυψη των γνωστικών κενών, και αναπτύσσοντας μια πιο συστηματική προσέγγιση στους νέους και αναδυόμενους κινδύνους.

6. Θα απαιτηθούν επαρκείς **επενδύσεις και καινοτομία** σε προϊόντα, υπηρεσίες και δημόσιες πολιτικές, **από δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς**, προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι του προγράμματος. Αυτό θα συμβεί μόνο εάν υπολογιστούν σωστά οι επιπτώσεις στο περιβάλλον, και εάν τα **σήματα της αγοράς** αντανακλούν το πραγματικό κόστος για το περιβάλλον. Αυτό περιλαμβάνει την πιο συστηματική εφαρμογή της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει», τη σταδιακή κατάργηση των περιβαλλοντικά επιβαλόντων επιχορηγήσεων, τη μετατόπιση της φορολογίας από την εργασία προς τη ρύπανση, και τη διεύρυνση των αγορών περιβαλλοντικών αγαθών και υπηρεσιών. Ως ένα από τα παραδείγματα, το ΠΔΠ ζητά ένα ελάχιστο μερίδιο 20% του προϋπολογισμού της ΕΕ για την περίοδο 2014-2020 να είναι αφιερωμένο στον μετριασμό και στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή. Οι εταιρίες όλο και περισσότερο κατανοούν τα οφέλη της διεύρυνσης της οικολογικής καινοτομίας και της ανάληψης νέων τεχνολογιών, της μέτρησης του περιβαλλοντικού αντίκτυπου των δραστηριοτήτων τους και της κοινοποίησης περιβαλλοντικών πληροφοριών στους επενδυτές και πελάτες τους μέσα από τις ετήσιες εκθέσεις. Το ΠΔΠ αναφέρει τρόπους περαιτέρω ανάπτυξης αυτών των ενεργειών.

7. Η τέταρτη κατάλληλη ευνοϊκή συνθήκη στο πρόγραμμα είναι η καλύτερη ενσωμάτωση περιβαλλοντικών προβληματισμών σε άλλους τομείς πολιτικής, όπως η περιφερειακή πολιτική, η γεωργία, η αλιεία, η ενέργεια και οι μεταφορές. Η συστηματική αξιολόγηση των περιβαλλοντικών, κοινωνικών και οικονομικών επιπτώσεων των πρωτοβουλιών πολιτικής και η πλήρης εφαρμογή της νομοθεσίας περί εκτίμησης των επιπτώσεων για το περιβάλλον θα διασφαλίσουν καλύτερη λήψη αποφάσεων και συνεκτικές προσεγγίσεις πολιτικής που θα αποδώσουν πολλαπλά οφέλη.

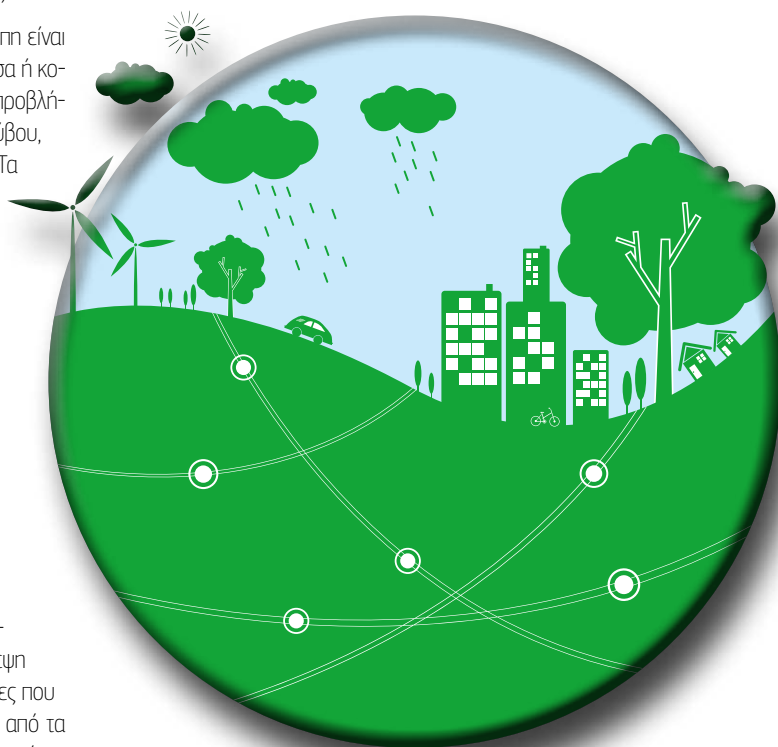
¹ Όπως ορίζεται στη Συνθήκη για τη λειτουργία της ΕΕ, η αρχή της προφύλαξης έχει στόχο να διασφαλίσει υψηλότερο επίπεδο περιβαλλοντικής προστασίας, μέσω της λήψης ρυθμιστικών αποφάσεων σε περίπτωση κινδύνου: http://europa.eu/legislation_summaries/consumers/consumer_safety/l32042_el.htm

Τοπικές, περιφερειακές και παγκόσμιες προκλήσεις

Το πρόγραμμα ολοκληρώνεται με δύο ακόμη στόχους προτεραιότητας.

8. Ο πρώτος είναι η **ενίσχυση της αειφορίας των πόλων**. Η Ευρώπη είναι πυκνοκατοικημένη και το 80% των πολιτών της είναι πιθανό να ζει μέσα ή κοντά σε πόλεις έως το 2020. Οι πόλεις συχνά αντιμετωπίζουν κοινά προβλήματα, όπως η κακή ποιότητα της ατμόσφαιρας, τα υψηλά επίπεδα θορύβου, οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, η λειψυδρία και τα απόβλητα. Τα προβλήματα αυτά αντιμετωπίζονται με συνεργασία. Για αυτό τον λόγο, το ΠΔΠ έχει ως στόχο να προάγει και να επεκτείνει τις πρωτοβουλίες που υποστηρίζουν την ανταλλαγή καινοτομίας και βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των πόλων. Στόχος είναι να διασφαλιστεί ότι, **έως το 2020**, οι περισσότερες **πόλεις στην ΕΕ θα εφαρμόζουν πολιτικές πολεοδομικού προγραμματισμού και σχεδιασμού**, και θα χρησιμοποιούν την ευρωπαϊκή χρηματοδότηση που διατίθεται για αυτό τον σκοπό.

9. Η τελευταία προτεραιότητα αφορά τις **ευρύτερες παγκόσμιες προκλήσεις**. Πολλοί από τους στόχους προτεραιότητας του ΠΔΠ μπορούν να επιτευχθούν μόνο σε συνεργασία με χώρες-εταίρους, ή στα πλαίσια μιας παγκόσμια προσέγγισης. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της έχουν δεσμευτεί να ασχοληθούν πιο ενεργά με τη συνεργασία με διεθνείς εταίρους, προς την κατεύθυνση της υιοθέτησης των στόχων αειφόρου ανάπτυξης που προέκυψαν από τη διάσκεψη Ρίο+20. Το ΠΔΠ επίσης προτίθεται να διερευνήσει περαιτέρω ενέργειες που θα μπορούσαν να μειώσουν τις επιπτώσεις για το περιβάλλον πέρα από τα σύνορα της ΕΕ. Η «Ευημερία εντός των ορίων του πλανήτη μας» είναι ένας παγκόσμιος στόχος.

© iStock

© iStock

Σύνδεσμοι

Περισσότερες λεπτομέρειες για το Γενικό Ενωσιακό Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον έως το 2020 μπορείτε να βρείτε εδώ:

<http://ec.europa.eu/environment/newprg/index.htm>

Επιπλέον, ο δικτυακός τόπος της ΓΔ Περιβάλλοντος περιλαμβάνει λεπτομερέστερες πληροφορίες για πολιτικές και δράσεις:

http://ec.europa.eu/environment/index_el.htm

Υπηρεσία Εκδόσεων

doi:10.2779/57076

ISBN 978-92-79-33902-8

9 789279 339028